

FoU i Sörmland

kommuner & region i samverkan

Vi är en bro mellan teori och praktik

Välkomna!

INSPIRATIONS DAG

ATT MÖTA PERSONER MED DEMENSSJUKDOM

Digitalt den 25 november 13.00-16.00

Samverkansrådet för vård och omsorg vid demenssjukdom

Ordförande: Pia Holm,
demenssjuksköterska Eskilstuna kommun

Samverkansrådet för vård- och omsorg vid demenssjukdom

Viktoria Axzell
Jenny Stavem
Maria Edqvist
Jeanette Fältskog
Matilda Gränsmark
Pia Holm
Marie Holmberg Clausen
Eva Jansson
Sara Ohlsson
Annika Sjöberg
Ann-Britt Sundin
Therese Wall
Jessica Hård Hallberg
Anna-Lena Östlund
Anna Carlsson
Maria Tillnell

Silviasjuksköterska
Verksamhetsutvecklare demens
Arbetsterapeut
Anhörigkonsulent
Utvecklingsledare
Demenssjuksköterska
Överläkare
Arbetsterapeut
Arbetsterapeut
Demenssjuksköterska
MAS
Enhetschef
Biståndshandläggare
Silviasjuksköterska
Sjuksköterska
Undersköterska

Gnesta kommun
Strängnäs kommun
Kullbergsska sjukhuset
Flens kommun
FoU Sörmland
Eskilstuna kommun
Minnesmottagningen MSE
Malmköpings VC
Vingåkers kommun
Minnesmottagningen MSE
Strängnäs kommun
Nyköpings kommun
Nyköpings kommun
Trosa kommun
Oxelösunds kommun
Katrineholms kommun

Länsgemensamma programmet finns digitalt på FoUiS hemsida

NATIONELLA RIKTLINJER

LÄNSGEMENSAMT PROGRAM

BASAL UTREDNING

UTVIDGAD UTREDNING

UPPFÖLJNING

LÄKEMEDELSBEHANDLING

LEVNADSBERÄTTELSE

INTELLEKTUELL
FUNKTIONSNEDSÄTTNING OCH
DEMENSJUKDOM

GENOMFÖRDA AKTIVITETER

VERKTYGSLÅDA

LEDAMÖTER

Basal utredning

Basala utredningen utförs inom primärvården utifrån ett multiprofessionellt, teambaserat arbetssätt. Anhörigas medverkan i utredningen ska eftersträvas. Primärvården ansvarar för utredning av personer som bor i ordinärt- och särskilt boende.

Nationella riktlinjer för vård- och omsorg vid demenssjukdom (2017) rekommenderar fem områden för innehåll i en basal demensutredning.

>Fördjupning, Basal minnesutredning i primärvården

Strukturerad egenanamnes

I ett inledande samtal diskuteras patientens sjukdomshistoria, sociala bakgrund och hereditet för demenssjukdom. Alkoholvanor och användande av tobak och droger kartläggs också.

Bedömning av fysiskt och psykiskt funktionstillstånd

Somatiskt status med neurologiskt och kardiovaskulärt fokus genomförs. Laborationsprover kan spåra eller utesluta andra orsaker till patientens problem. Läkemedelsgenomgång genomförs och radiologi, i första hand datortomografi, görs för att upptäcka andra möjliga orsaker till patientens symtom eller kunna ställa rätt typ av diagnos.

Socialstyrelsens nationella målnivåer

Tabell 1. Målnivåer för vården och omsorgen till personer med demenssjukdom

Indikator	Nationell målnivå
1. Fullständig basal demensutredning	≥ 90 %
2. Strukturerad funktions- och aktivitetsbedömning som del av demensutredningen	≥ 90 %
3. Behandling med demensläkemedel vid Alzheimers sjukdom	≥75 % i primärvården ≥80 % i specialistvården
4. Regelbunden uppföljning	≥90 %
5. Behandling med antipsykosläkemedel	≤10 % i särskilt boende ≤5 % i ordinärt boende
6. Levnadsberättelser som grund för vårdens och omsorgens utformande	≥98 %
7. Individuella miljöanpassningar i genomförandeplanen	≥98 %
8. Strategier för bemötande i genomförandeplanen	≥98 %
9. Tillgång till personcentrerade aktiviteter och stimulans	≥98 %
10. Initiativ till anhörigstöd i samband med demensdiagnos	≥95 %

Dagens fokus:

Mål 6. Levnadsberättelse som underlag

Mål 7-8. Bemötande strategier och
miljöanpassningar i
genomförandeplanen

Mål 9. Personcentrerad aktivitet

Christina och Erik – vad tänker ni?

Christina och Erik är anhöriga till personer med demenssjukdom.

*Vad tänker ni om det
vi förmedlar idag?*

Livsberättelsen, ett verktyg i verktygslådan

Jenny Stavem

Verksamhetsutvecklare Strängnäs

0152-295 98

Jenny.stavem@strangnas.se

Vilka är vi!

Jenny Stavem

- Silviasjuksköterska och specialistsjuksköterska i demensvård
- Verksamhetsutvecklare demens/demenssjuksköterska
- Övergripande utvecklingsarbete och projektledare etc.

Sari Helbo

- Silviasyster
- Sictoniagårdens dagverksamhet Ekbacken/Sictoniagården
- Handleder, guidar, utbildar samt implementerar arbetsmetoder och verktyg etc.
- En del i "Team Silvia"

Målnivåer för indikatorer: Livsberättelsen

Indikator 16

- Livsberättelsen som grund för vårdens och omsorgens utformande $\geq 98\%$

Ett nödvändigt verktyg för att kunna skapa personcentrerad omvårdnad

- Personen sätts i fokus istället för sjukdomen
- Vården och omsorgen tar utgångspunkt i personens upplevelse av sin verklighet
- Inbjuder personen med demenssjukdom och/eller anhöriga, att berätta om sig själv och sitt liv för att underlätta förståelsen för personens livsmönster, värderingar och preferenser.
- "Varför har jag blivit den jag är idag"; levda liv, erfarenheter, nätverk, arv/miljö, intressen drivkrafter, personlighet etc.

Arbetet kring levnadsberättelsen i Strängnäs kommun

- Levnadsberättelsen, Livsboken Livsboken... ”kärt barn har många namn”
- Har kommit och gått beroende på olika faktorer
- Utmaning att hålla kvar/implementera utifrån en föränderlig organisation
- Tog fram en ny ”modernare” livsberättelse, med förenklad information, till exempel:
Personlighet, sexualitet, psykisk hälsa, glädje/sorg trauman, viktiga aspekter bemötande och/eller upplevelse av ensamhet

Första uppföljning genomförd av livsberättelsen/teamintervju

- Kan förebygga BPSD och användandet av skydds och begränsningsåtgärder
- Förebygger missförstånd för att vi ser **"Människan"**

"oh så visade dig sig på ett ställe, eh ... för ett antal år sedan ... då var det en, en farbror där han bodde på demens ... oh levde rövare helt enkelt ... och så på nätterna och de ... de var till och med vårdintyg på honom ... på honom en sväng och så ... så pass illa var det, sen visade det sig ... visade det sig var... den här personen hade ju jobbat natt ... i sitt liv ... oh var ju inte van att sova ...". (Informant 3).

Arbetet med "nya" livsberättelsen i praktiken

- Att fånga personen tidigt
- Att knyta kontakt och bygga relation så tidigt som möjligt
- Att tidigt få vara med att utforma och styra sin demensresa ... som kan pågå under många år
- Att själv få välja sitt nätverk/team
- Drömläge framtid film!

Effekten av livsberättelsen för tidig fas

- *”Vi känner en känsla av trygghet och lugn över att själva ha kontrollen över hur vår omsorg ska se ut i framtiden”*
- *”Tankar om att flytta in på boende är inte lika skrämmande”*

Att arbeta med levnadsberättelsen, slutord

- Är enklare än man tror!
- Mer än uppgift att checka av!
- Skapar relationer!
- Inbjuder till existentiella samtal
- Är ett nödvändigt bemötandeverktyg

Individuella miljöanpassningar

Pia Holm

Demenssjuksköterska Eskilstuna

016-710 54 02

Pia.holm@eskilstuna.se

Miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet med medföljande checklista

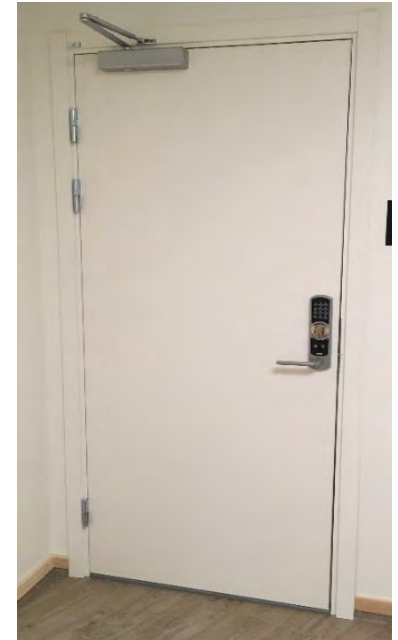
https://www.demenscentrum.se/sok?search_text=milj%C3%B6anpassningar+som+bidrar+till+%C3%B6kad+delaktighet

Använd checklistan och se över er arbetsplats

- entrén ska kännas hemtrevlig och välkomnande
- erbjud möjlighet till både enskildhet och gemenskap
- var beredd att snabbt ställa om
- se över informationstavlor

- uppmärksamma ljud- och ljusförhållanden regelbundet
- undvik mönster på väggar och textilier
- orienteringshjälp
- lyft fram eller dölj
- tavlor/konst som inte kan misstolkas

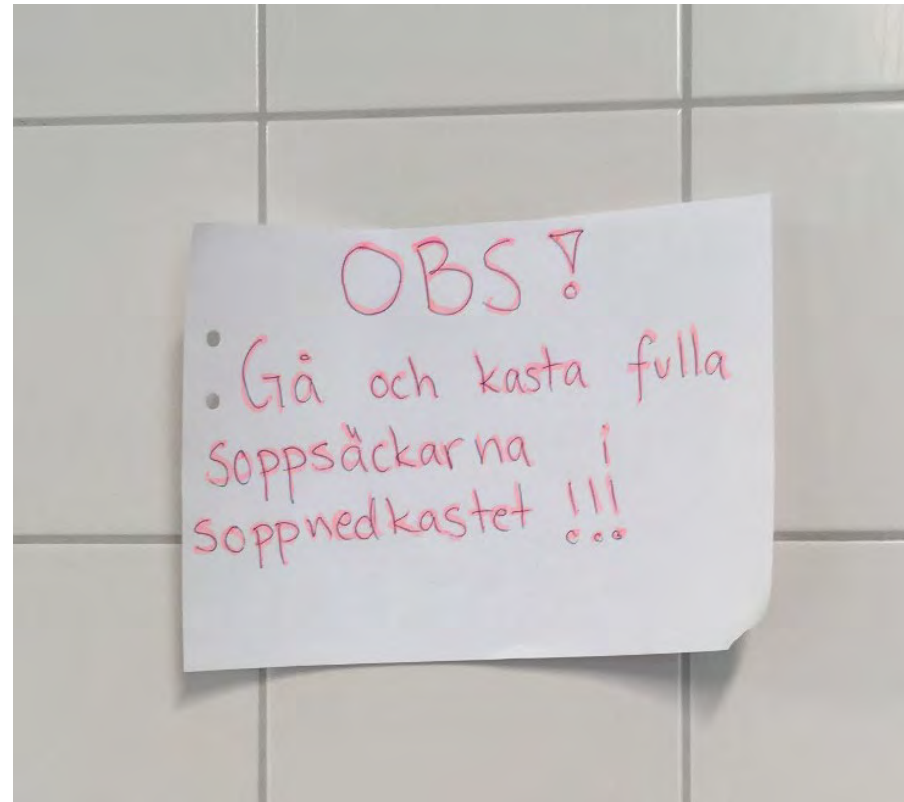

vid oro hos brukare finns ofta behov av att minska på ljud- och synintryck

Hitta balans mellan hem och arbetsplats

Vad som är meningsfullt kan variera från person till person och dag till dag

Det får gärna vara lagom stökigt
för att kännas hemma!

Viktigt att få vara delaktig

Tillgång till personcentrerade aktiviteter (PCA) och stimulans

Sara Ohlsson

Arbetsterapeut demensteamet

Vingåkers Kommun

0151-192 93

sara.ohlsson@vingaker.se

Aktivitet som behandling för att nå förbättrad hälsa och livskvalité

Personer med demenssjukdom har behov av meningsfulla aktiviteter eller annan stimulans, som omfattar både fysisk aktivitet och social samvaro. Aktiviteterna bör vara individuellt anpassade och ges under en för personen avsatt tid. Det kan till exempel handla om utevistelse, hushållssysslor, fysisk aktivitet, musik, dans och andra kulturella aktiviteter eller annat som stimulerar personen och som ger utrymme för egen tid där personen är i centrum. Aktivitet innebär också att få vara delaktig i utförande av det dagliga livets normala aktiviteter.

Att arbeta personcentrerat – inte uppgiftscentrerat

- Det viktiga är först att skapa en relation till den demenssjuke och utifrån det arbeta vidare.
- Socialstimulans
- Från att bli avvisad till att bli välkomnad
- Personcentrerad aktivitet kan vara ett arbetssätt i hemtjänsten för att behandla BPSD problematik i stället för medicinering.

Exempel, från hemtjänsten

- 78 årig kvinna med vaskulär demens, nedsatt balans och gångförmåga, nedsatt rörlighet axlar och nacke.
- BPSD, 12 NPI poäng
 - sömnsvårigheter
 - depression/nedstämdhet
 - agitation/upprördhet
 - vanföreställningar
- Gick sedan tidigare på demensdagvård 2g/v. Hade promenader/ ledsagning till affären 1g/v

Åtgärder

- Erbjud demensdagvård fler dagar
 - Orkade inte åka fler dagar än två.
- Tyngdtäcke
 - Provade men kunde ej ta av och på själv. Viktigt att kunna gå upp självständigt.
- PCA 4 d/v
 - Gå till fiket
 - Promenader
 - Spela kort
 - Sjunga

Dokumentation från PCA

- *Gick en promenad till fiket idag. Hade en trevlig stund.*
- *Gick en liten promenad förbi hennes gamla arbetsplats. Gick sedan hem och spelade kort och pratade gamla jobbminnen. Var väldigt glad idag.*
- *Har fikat pratat och skrattat.*
- *Hon sitter och läser i ett slitet sånghäfte sedan hon som ung var med i en kör. Vi hittar låtar som vi hjälps åt att sjunga tillsammans. Vi hinner även med att koka kaffe och fika, hon är nöjd och glad.*
- *När jag kom till henne på morgonen var hon fortfarande glad över gårdagens besök.*

Resultat

- Uppföljning efter 2 månader 9 NPI poäng.
- Uppföljning efter ytterligare 6 månader 0 NPI poäng.
- Ingen medicinering insatt.

Olle och Anna

- Film

Personalen behöver:

- Arbeta personcentrerat
- God kunskap om levnadsberättelsen
- Kunskap om demenssjukdom
- Kunskap och förståelse för BPSD
- Kunskap och förståelse vad PCA är för något

Plan HSV: Personcentrerad aktivitet

Problem/behov

Pat med demenssjukdom som har behov av stöd för att bli delaktig i meningsfulla aktiviteter och få socialstimulans i sin vardag.

Mål

God samvaro och ökat välbefinnande. Delaktighet i personcentrerad aktivitet.

Åtgärd

Personcentrerad aktivitet 1 tim/v. Kan innefatta både fysisk aktivitet och social samvaro. Aktiviteten ska vara individuellt anpassad och grunda sig på pat levnadsberättelse.

Pat ska vara i centrum och ska involveras i valet och utförandet av aktiviteten. Viktigt att bas-personalen är lyhörd för pat behov och önskemål.

Åtgärden ska alltid dokumenteras i plan.

Bra struktur för genomförandet hittade vi i BPSD-registret.

- **Åtgärd:** Musik
- **Hur:** Sätt på musik som hon tycker om. Fråga inte. Sitt med henne, lyssna och se hur hon reagerar. Vill hon inte lyssna stäng av. Sitt kvar och prova att sjunga välkända visor med henne.
- **Var:** På hennes rum
- **Med vem:** Tillsammans med personal
- **När:** Dagligen efter lunch
- **Hur länge:** Utifrån behov, dagsform

Vården får inte enbart fokusera på överlevnad. Det måste finnas en möjlighet för patienten att njuta av livet.

Svanström, R (2009) När livsvårdens mönster brister: erfarenheter att leva med demenssjukdom.

Strategier för bemötande i genomförandeplanen

Viktoria Axzell

Demenssamordnare,
dipl. Silviasyster
Gnesta kommun

Socialstyrelsens målnivå – strategier för bemötande i genomförandeplanen

Nationell målnivå $\geq 98\%$

Arbeta personcentrerat

Personcentrerad omvårdnad

- Fokuserar på personen, inte sjukdomen
- Bemöter personen med demenssjukdom som en person med egen självkänsla, egna upplevelser och rättigheter, trots förändrade funktioner
- Värnar personen med demenssjukdoms självbestämmande och möjlighet till medbestämmande

Leva oss in i den demenssjukes värld

Undvik konfrontation

- Påpeka inte fel – uppmuntra!
- Bekräfta känslan eller problemet
- Förekomma
- Avleda

Bemötandestrategier

- Kroppsspråk
- Beröring
- Ögonkontakt
- Korta och enkla meningar
- Ge tid, vänta på svar
- Musik, sång, dans
- Respekt

Följ oss på:

- www.fou.sormland.se
- [Facebook](#): FoU i Sörmland
- [Instagram](#): fouisormland
- [Twitter](#): @FoUiSormland
- [Youtube](#): FoU i Sörmland
- [SoundCloud](#): FoU-podden

Kontakta oss via: info@fou.sormland.se eller på telefon: 016-541-40 30